

นโยบายการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทย

นโยบายการค้าระหว่างประเทศลัทธิต่างๆ โดยย่อ

ก่อนจะกล่าวถึงนโยบายการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทย ขอกล่าวถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ลัทธิต่าง ๆ ที่เป็นที่ยึดกันโดยทั่วไปแต่พอสังเขปดังนี้

1. ลัทธิ Mercantilism ลัทธินี้มีอิทธิพลอยู่ในสมัยศตวรรษที่ 16 ประเทศต่าง ๆ มีความเห็นว่าโลหะทองคำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด การค้าระหว่างประเทศมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะได้ทองคำเข้าประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงพยายามที่จะส่งสินค้าออกให้มากที่สุด และพยายามจำกัดสินค้าเข้า การค้าจะต้องได้เปรียบอยู่เสมอ และ ห้ามนำโลหะทองออกนอกประเทศ หลักเกณฑ์ของลัทธิ Mercantilism นี้จึงมีอุปสรรคและมีข้อกีดกันทางการค้ามาก ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วทองคำอย่างเดียวนั้นหาได้เป็นเครื่องวัดความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศไม่ ปัจจุบันนี้ถือว่ารายได้ประชาชาติต่อบุคคล (National income per capita) เป็นเครื่องบ่งชี้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศลัทธิ Mercantilism นี้ได้มีความนิยมลงในศตวรรษที่ 18

2 นโยบายการค้าเสรี² (Free trade policy) นโยบายการค้าเสรีเป็นนโยบายที่มุ่งส่งเสริมให้มีการค้าระหว่างประเทศโดยเสรี การค้าส่วนใหญ่จึงดำเนินโดยเอกชน

1 สมพร เทพสิทธิ, ความรู้เกี่ยวกับการค้าต่างประเทศ. (มีนาคม. 2507) หน้า 28

2 "เรื่องเดียวกัน" หน้า 35

รัฐบาลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับน้อยที่สุด ไม่มี Trade restriction ใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่มีการกีดกันสินค้าจากประเทศใด และไม่ให้อิทธิพลพิเศษในทางการค้าแก่ประเทศใดให้ ทุก ๆ ประเทศมีสิทธิในทางการค้าเท่าเทียมกัน เก็บภาษีอัตราเดียว (Single tariff system) และไม่มีการเก็บภาษีคุ้มกัน ภาษีที่เก็บเป็นการเก็บเพื่อรายได้ของรัฐเท่านั้น

เมื่อประเทศดำเนินตามนโยบายดังกล่าวนี้ยอมทำให้แต่ละประเทศได้ผลิตสินค้า ที่ตนมี Comparative Advantage ซึ่งจะก่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ นโยบายการค้าเสรีนี้เมื่อพิจารณาโดยหลักการแล้วก็น่าจะเป็นนโยบายการค้าที่ดีและเป็น ประโยชน์แก่ทุกประเทศที่ทำการติดต่อค้าขายกัน เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตสูง ผลิตได้ในต้นทุนที่ต่ำ เมื่อนำสินค้าที่ผลิตได้ไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกันระหว่างประเทศก็จะทำ ให้ทุกประเทศมีของอุปโภคบริโภคอุดมสมบูรณ์ แต่ถึงกระนั้นก็ตามในความเป็นจริงแล้วไม่มี ประเทศใดเลยที่ดำเนินตามนโยบายการค้าเสรีโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ก็เพราะว่าสถานการณ์ ของโลกเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ในภาวะการณ์ระหว่างสงคราม นโยบายการค้าเสรีย่อมดำเนิน ไปไม่ได้ ประเทศต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าขึ้นในประเทศเพื่อ ประเทศจะได้พึ่งตนเองได้เมื่อเกิดสงคราม นอกจากนี้ประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของ ประเทศขึ้นอยู่กับสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งราคามักจะแปรปรวนมาก ทำให้เศรษฐกิจของประเทศ ไม่นั่นคง ในปีใดที่ดินฟ้าอากาศอำนวยผลที่ผลิตได้มีปริมาณมากและดราราคาในตลาดโลก สูงก็จะทำให้รายได้ประชาชาติในปีนั้นสูง แต่ในปีใดที่แห้งแล้งพืชผลที่ผลิตได้มีปริมาณน้อย และดราราคาในตลาดโลกตกต่ำก็จะทำให้รายได้ประชาชาติต่ำ เศรษฐกิจของประเทศฝืด เคื่อง ดังนั้นเพื่อความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ประเทศเกษตรกรรมทั้งหลายจึงพยายาม ที่จะส่งเสริมให้มีการผลิตทางอุตสาหกรรมขึ้นในประเทศ

ถวญเหตุผลดังกล่าวข้างกน จะเห็นได้ว่าถึงแม้นโยบายการค้าเสรีจะเป็นนโยบาย ที่ดีโดยหลักการ แต่ก็ไม่ม่ประเทศใดในโลกที่ดำเนินตามนโยบายการค้าเสรีโดยสมบูรณ์

3 นโยบายคุ้มกัน (Protective Policy)³ เป็นนโยบายที่จะคุ้มครองและ ส่งเสริมให้มีการผลิตขึ้นในประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศไม่ถูกกระทบกระเทือนมาก นักเมื่อเกิดสงคราม และเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศไม่ขึ้นอยู่กับสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

3

โดยเฉพาะ นโยบายนี้จึงป้องกันสินค้าจากต่างประเทศที่จะเข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตในประเทศ วิธีป้องกันนั้นอาจทำได้ 2 วิธีคือ

1. ใช้กำแพงภาษี เก็บภาษีขาเข้าในอัตราที่สูง
2. ควบคุมการนำสินค้าเข้าโดยเข้มงวด

การดำเนินการตามนโยบายคุ้มครองกันนี้มีผลให้เกิดภัยรบกวนทางเศรษฐกิจแก่ประเทศดังกล่าว แต่ในขณะเดียวกันก็มีผลเสีย คือในระยะที่ประเทศกีดกันสินค้าจากต่างประเทศนั้นอาจทำให้ประชาชนต้องบริโภคสินค้าที่ผลิตเองในประเทศในราคาที่สูง และคุณภาพต่ำกว่าสินค้าจากต่างประเทศ ระยะเวลาในการคุ้มครองการผลิตในประเทศนั้นจึงควรกำหนดให้พอเหมาะไม่ควรให้ยาวนานเกินไป และควรเลือกคุ้มครองเฉพาะอุตสาหกรรมที่เป็น Infant industry เท่านั้น

นโยบายการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2503 - 2512

นโยบายการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2503 - 2512 ที่จะนำมากล่าวในที่นี้ จะกล่าวถึงเฉพาะเนื้อหาและหลักการของนโยบายที่ใช้เท่านั้น ส่วนในรายละเอียดปลีกย่อยเกี่ยวกับรายการสินค้าต่าง ๆ และการทำสัญญาทางการค้าได้รวบรวมมาแสดงไว้ในภาคผนวกตอนท้ายของวิทยานิพนธ์นี้

1. การควบคุมการนำสินค้าเข้า รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศจึงได้ประกาศควบคุมการนำสินค้าเข้าหลายรายการ เพื่อป้องกันการแข่งขันจากสินค้าต่างประเทศ สินค้าบางชนิดเช่น กาแฟ จะต้องขออนุญาตก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยกำหนดให้ขออนุญาตนำกาแฟเข้านั้นต้องซื้อกาแฟที่ผลิตภายในประเทศส่วนหนึ่งในอัตราร้อยละของกาแฟที่ขออนำเข้าตามที่กำหนดไว้ ซึ่งอัตราร้อยละที่กำหนดนี้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมได้เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ รัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตรการในการควบคุมสินค้าเข้าเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่นเมื่อต้นปี พ.ศ. 2505 เกิดการขาดแคลนกระสอบ จึงได้อนุญาตให้สหการคำสั่งซื้อกระสอบจากต่างประเทศได้ 1.5 ล้านใบ และอนุญาตให้ส่งไปออกนอกไปทอเป็นกระสอบในต่างประเทศ แล้วนำกลับเข้ามาโดยไม่ต้องเสีย

อาคารเขาจนถึงวันที่ 14 สิงหาคม เมื่ออุปทานของกระสอบมีมากเพียงพอแล้วก็ได้ยกเลิก
การผ่อนผันให้พ่อค้าผู้ส่งพืชไร่นำกระสอบเขาจนถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2508 จึงได้
ประกาศยกเลิกการควบคุมการนำกระสอบและผ้ากระสอบเข้ามาในราชอาณาจักร สินค้า
บางชนิดเช่น น้ำตาลทราย ไมออนุญาตให้นำเข้าเลย เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย
ในประเทศบางชนิด อนุญาตให้นำเข้าได้โดยต้องขออนุญาตก่อน เช่น เครื่องสีข้าวชนิดบด
กลมเป็นรำ ปี พ.ศ. 2509 ได้ยกเลิกการควบคุมสินค้าเข้า 44 รายการ เพื่อเปลี่ยนไป
ใช้ระบบพิทักษ์อัตราศุลกากรแทน ยังคงเหลือสินค้าที่ยังควบคุมการนำเข้าเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรม
ภายในประเทศอยู่เพียง 35 รายการ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2511 ได้ยกเลิกและผ่อน
คลายการควบคุมการนำเข้าของสินค้าบางชนิด เหลือสินค้าที่ยังควบคุมการนำเข้าเพียง 25
รายการ

2. รัฐบาลได้ประกาศควบคุมการส่งสินค้าออกบางชนิด เพื่อจัดระบบการค้าให้
รัดกุม เหมาะสมทั้งในค่านราคา คุณภาพ วิธีการส่งออก เพื่อป้องกันการขาดแคลนภายใน
ประเทศ และเพื่อป้องกันไม่ให้ราคาส่งออกต่ำเกินไป สินค้าที่อยู่ในข่ายการควบคุมที่สำคัญได้แก่
ข้าว ยาง ถั่วบด ข้าวโพด เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2508 ได้ประกาศห้ามส่งแร่ดีบุก
ออกนอกราชอาณาจักร สินค้าบางชนิดต้องขออนุญาตก่อนที่จะส่งออก เช่น ข้าวฟ่าง น้ำตาลดิบ
สินค้าที่ส่งไปประเทศโรดจีเซีย ฯลฯ ได้ยกเลิกการควบคุมการส่งยางพาราออกตั้งแต่วันที่ 29
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 ได้ใช้ระบบจัดสรรปริมาณส่งออกในการค้าข้าวโพดกับประเทศญี่ปุ่น
ส่วนการค้าข้าวโพดกับประเทศอื่น ๆ นั้นให้มีการจำกัดปริมาณส่งออกในบางระยะ ทั้งนี้
เพื่อให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามข้อตกลง

3. รัฐบาลได้มีมาตรการต่าง ๆ ในการส่งเสริมสินค้าออกโดยพยายามควบคุม
ทางด้านมาตรฐานสินค้าที่ส่งออก พยายามขยายขอบเขตของตลาดในต่างประเทศที่จะจำหน่าย
สินค้าไทย ได้เจรจาทางลคการะวางสินค้าไทยลง มีสินค้าที่กำหนดมาตรฐานการส่งออก
ได้แก่ ข้าวโพด ปอ ละหุ่ง เกลือ มันสำปะหลังป่น มันสำปะหลังแห้ง นุ่น เมื่อปี พ.ศ. 2508
ได้ประกาศให้ไม้สักแปรรูปเป็นสินค้ามาตรฐานเพิ่มอีกรายการหนึ่ง และประกาศให้ผ้าไหมไทย
เป็นสินค้ามาตรฐานตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2511 เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2511 จึงมีสิน
ค้าที่ควบคุมมาตรฐานการส่งออก 11 รายการ และในปี พ.ศ. 2512 ได้ประกาศเปลี่ยนแปลง

มาตรฐานของปอ เพื่อให้มีคุณภาพค่าได้มีโอกาสขยายออกไปได้ คือยกระดับมาตรฐานปอฝอก
ชั้น 4 ขึ้นอีกประเภทหนึ่ง

4. ได้มีการทำสัญญาทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ ได้แก่สาธารณรัฐเกาหลี
สาธารณรัฐอาเจนตินา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ลาว

เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2511 ได้มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบัน^{สัญญา}เกี่ยวกับสนธิ
สัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา และ
ได้มีการลงนามในข้อตกลงทางการค้ากับประเทศอินเดียเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2511
และในปี พ.ศ. 2512 ก็ได้ทำสัญญาทางการค้ากับประเทศแคนาดา และอิหร่าน ซึ่งสาระ
สำคัญของสัญญาทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ ก็เป็นข้อตกลงทางการค้าแบบทั่ว ๆ ไป คือ
จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งผลิตภัณฑ์ของแต่ละประเทศ แลกเปลี่ยน
ความรู้และปรึกษาหารือให้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีข้อตกลง
เกี่ยวกับการชำระเงิน และอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสัญญาเพื่อความสะดวกและ เหมาะ
สมอีกด้วย

5. ได้มีการจัดตั้งสมาคม "สมาคมแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" (ASA) เพื่อ
ให้ความร่วมมือกันในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ทั้งให้ความร่วมมือในทางด้านวิชาการ
การส่งเสริมการค้า การขนส่ง และคมนาคม ฯลฯ

ได้มีการประชุมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 23 - 28 ตุลาคม พ.ศ. 2504 ที่กรุงกัวลา-
ลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาลายา เกี่ยวกับรายละเอียดความร่วมมือทางด้านการค้า ตามจุดมุ่งหมาย
ของสมาคม

การประชุมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 21 - 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2505 ณ กรุงเทพมหานคร
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ผลงานที่สำเร็จไปของสมาคมอาสาได้แก่ เปิดบริการรถไฟสายอาสา เชื่อมระหว่าง
กรุงเทพ กับกัวลาลัมเปอร์ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2505 และในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.
2505 ได้มีข้อตกลงต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับหนังสือเดินทางระหว่างประเทศ
สมาชิกสมาคมอาสา

6. รัฐบาลได้ตระหนักถึงความปรวนแปรในตลาดข้าว คือในปี พ.ศ. 2509, 2510 ราคาข้าวสูงขึ้นเร็วผิดปกติ อันเนื่องมาจากผลผลิตข้าวของโลกตกต่ำ จึงได้มีการจัดสรรปริมาณส่งออก ทั้งได้เปลี่ยนวิธีการเก็บค่าพรีเมียมข้าวจากการเก็บตามชนิดข้าวมาเป็นเก็บจากราคาข้าวส่งออก ในปี พ.ศ. 2512 ใต้อนุสัญญาระเบียบปฏิบัติบางประการ ลดอัตราพรีเมียม และรัฐบาลได้ช่วยเหลือในการหาตลาดให้พ่อค้าชาวที่ส่งออกอีกด้วย

นอกจากเรื่องค่าพรีเมียมข้าวแล้ว รัฐบาลยังได้เปลี่ยนแปลงอัตราภาษีสำหรับสินค้าอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ใยกเล็กภาษีการค้า และลดอากรขาออก ยางธรรมชาติลงทุกชนิดตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 ทั้งนี้เนื่องจากราคายางธรรมชาติในปี พ.ศ. 2510 ตกต่ำมาก

วิเคราะห์นโยบายการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทย

จากนโยบายการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทยที่ได้นำมากล่าวในช่วงต้นนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศไทย

1. ดำเนินนโยบายตามระบบการค้าเสรี⁴ ซึ่งส่วนใหญ่สนับสนุนให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการค้ากับต่างประเทศ รัฐบาลได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าต่างประเทศอยู่บ้างเล็กน้อย ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แล้วจะเห็นได้ว่าการค้ากับต่างประเทศของไทยนี้ รัฐบาลมีส่วนเกี่ยวข้องของน้อยมาก ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่มีสินค้าจากต่างประเทศจำหน่ายทุกชนิด ทุกยี่ห้อ ทั้งสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าจำเป็น แม้กระทั่งผลไม้ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่มีผลไม้อุดมสมบูรณ์มาก มีหลายชนิดราคาถูก แต่ก็ยังมีการตั้งซื้อผลไม้ราคาแพงจากต่างประเทศ ทั้งผลไม้สดและผลไม้กระป๋อง จึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่รัฐบาลควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าต่างประเทศบ้าง

2. ทางด้านภาษี รัฐบาลได้ถือระบบภาษีศุลกากรอัตราเดียว (Single Column Tariff System) คือเก็บภาษีสินค้าที่มาจากประเทศต่าง ๆ ในอัตราเดียวกันหมด ไม่มีการใช้อัตราภาษีเป็นเครื่องมือในการกีดกันหรือสนับสนุนสินค้าจากประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งยังมีการควบคุมอย่างผอมเบา คือได้ประกาศควบคุมการนำสินค้าเข้า และความคุมการส่งสินค้าออกบางชนิดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

66
3.8
3.1
4.
2.7
3.57

3. ทางด้านการซื้อสินค้าเข้าจากต่างประเทศ ได้มีการควบคุมสินค้าเข้าโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

3.1 เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมบางชนิดที่ผลิตในประเทศ ซึ่งผู้เขียนไม่เห็นด้วยในวิธีการอันนี้ เนื่องจากว่าการจำกัดสินค้าเข้าเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจะทำให้อุตสาหกรรมที่ได้รับความคุ้มครองนั้นผลิตสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ เพราะไม่มีการแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ ผู้บริโภคจะต้องบริโภคสินค้าคุณภาพต่ำในราคาที่สูง และอุตสาหกรรมที่ได้รับความคุ้มครองนั้นหวังที่จะได้รับความคุ้มครองต่อไปเรื่อย ๆ ทำให้ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะคิดปรับปรุงผลผลิตของตนให้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจากสาเหตุที่ว่าอุตสาหกรรมที่เริ่มก่อตั้ง (Infant industry) มักจะมีต้นทุนการผลิตสูง และในระยะแรกที่สินค้านั้นยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย การจำหน่ายปริมาณน้อย อาจทำให้ผู้ผลิตขาดทุนได้ รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือโดยการช่วยทางการเงินตลาด ช่วยให้มีสินค้านั้นจำหน่ายได้มากขึ้น นอกจากสนับสนุนให้สินค้านั้นเป็นที่นิยมในประเทศไทยแล้ว ยังควรช่วยเหลือให้เป็นที่ยอมรับในตลาดต่างประเทศด้วย ทั้งยังควรช่วยเหลือแนะนำทางด้านเทคนิค ช่วยอำนวยความสะดวกในการที่จะส่งสินค้านั้นออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ การช่วยเหลือเช่นนี้จะทำให้อุตสาหกรรมนั้นได้ทำการผลิตขนาดใหญ่เป็นแบบ Mass production ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำลง ทั้งผู้ผลิตยังต้องพยายามปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของสินค้าให้สูงขึ้นด้วย เพราะต้องแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตในต่างประเทศ

3.2 ควบคุมการนำสินค้าเข้าเพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศ และเพื่อแก้ดุลการค้า ซึ่งข้อนี้ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการเหมาะสมแล้ว เนื่องจากดุลการค้าของประเทศไทยขาดดุล ติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี เป็นในลักษณะที่เรื้อรัง การขาดดุล มีความโน้มเอียงที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ประเทศไทยจะมีดุลชำระเงินที่เกินดุล เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศปีละมาก ๆ ก็ตาม แต่การจะหวังความช่วยเหลือจากต่างประเทศตลอดไปนั้นย่อมเป็นการไม่สมควร เพราะการช่วยเหลือของต่างประเทศขึ้นอยู่กับนโยบายการเมือง ไม่มีความแน่นอนว่าต่างประเทศจะยุติการให้ความช่วยเหลือลงเมื่อใด จึงควรที่ประเทศไทยจะเฝ้าพยายามหาทางแก้ไขดุลการค้าที่ขาดดุลอย่างมากนี้โดยรีบด่วน นั่นคือพยายามลดการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ และเพิ่มการส่งสินค้าออกให้มากขึ้น การควบคุมสินค้าเข้า

เพื่อแก้ปัญหาค่านี้นั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง และควรควบคุมเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือยเท่านั้น อุปนิสัยของคนไทยโดยทั่วไปค่อนข้างจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ผู้มีรายได้น้อยมักเลียนแบบผู้ที่มั่งคั่งมาก จึงใช้จ่ายเกินฐานะและรายได้ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ประเทศญี่ปุ่นพยายามชักจูงให้ประชาชนชาวไทยอุปโภคบริโภคสินค้าญี่ปุ่นมาก ๆ เช่นการให้ซื้อโดยผ่อนส่งระยะยาวในสินค้าประเภทรถยนต์ เครื่องรับโทรทัศน์ วิทยุ เหล่านี้เป็นต้น ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถซื้อเครื่องใช้เหล่านี้ได้ รัฐบาลควรควบคุมเสียบ้าง สินค้าประเภทเครื่องสำอางค์ก็เช่นกัน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเครื่องสำอางค์จากต่างประเทศแทบทุกชนิด ทุกวัน มาจำหน่ายในราคาแพง ควรจำกัดการนำเข้าของสินค้าเหล่านี้ เพื่อแก้ปัญหาค่าของไทยที่เสียเปรียบมาเป็นเวลาช้านานแล้วนั้น อย่างไรก็ตาม การควบคุมการนำเข้าเพื่อแก้ปัญหา ค่านี้นั้นเป็นการแก้เพียงในระยะสั้นเท่านั้น ส่วนในระยะยาวแล้วควรแก้ไขโดยพยายามเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน ในข้อที่ประชาชนมักมีความเข้าใจว่าสินค้าจากต่างประเทศมีคุณภาพสูงกว่าสินค้าไทยเสมอ

4. การควบคุมการส่งสินค้าออก รัฐบาลได้มีประกาศควบคุมการส่งสินค้าบางชนิดออกไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสงวนสินค้านั้นไว้ใช้ในประเทศ และเป็นการรักษาระดับราคาสินค้าในประเทศด้วย เพราะถ้าปล่อยให้มีการส่งสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศมากเกินไป ก็อาจเกิดขาดแคลนสินค้านั้นในประเทศ ทำให้ราคาสินค้าในประเทศสูงขึ้นไปมาก

รัฐบาลได้ควบคุมการส่งข้าวโพดออกไปขายให้ประเทศญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ โดยการจัดสรรปริมาณส่งออก เพื่อความเหมาะสมและไม่ให้พหุค้าส่งออกมีการแข่งขันคัทราคากันเกินไปด้วย

สำหรับในการควบคุมการค้าชาวนั้น รัฐบาลได้มีเครื่องมือในการควบคุมการส่งข้าวออก คือการเก็บค่าพรีเมียมซึ่งเป็นเสมือนภาษีขาออก แต่อัตราค่าพรีเมียมนี้กำหนดโดยกระทรวงเศรษฐกิจ จึงสามารถเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์กว่าการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี รัฐบาลได้ใช้วิธีเก็บค่าพรีเมียมนี้มาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว และปัญหาเรื่องค่าพรีเมียม นี้เป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง มีทั้งผู้สนับสนุนและคัดค้านการเก็บค่าพรีเมียม ทั้งนี้ก็เพราะการเก็บค่าพรีเมียมมีทั้งผลดีและผลเสีย ค่าพรีเมียมทำให้

ราคาข้าวในประเทศต่ำ ผู้ผลิตหรือชาวนาซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องได้รับความเดือดร้อน แต่ในขณะเดียวกันเงินค่าพรีเมียก็เป็นรายได้ของรัฐปีละหลาย ๆ ล้านบาท ซึ่งตามความคิดเห็นของผู้เขียนแล้วเห็นว่า ปัจจุบันนี้ครอบครัวชาวนาซึ่งยากจนลงไปทุกที ซากกำลังใจที่จะทำนาต่อไป เนื่องจากต้องทำงานหนัก แต่รายได้ไม่คุ้มกับงานที่ทำ คนที่อยู่ในวัยฉกรรจ์มักจะละทิ้งนาเพื่อไปรับจ้างทำงานอย่างอื่นที่ได้เงินมากกว่า ปล่อยให้การทำนาเป็นหน้าที่ของคนชราและเด็กที่อยู่เฝ้าบ้าน ทำไปโดยไม่คิดปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น เช่นนี้จะเป็นผลเสียหายต่ออาชีพการทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนไทยมาช้านาน จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะยกเลิกการเก็บค่าพรีเมีย หากเกรงว่าการยกเลิกค่าพรีเมียจะกระทบกระเทือนต่อรายได้ของรัฐ ทำให้รัฐขาดรายได้ไปมาก ก็สามารถใช้วิธีลดค่าพรีเมียลงทุก ๆ ปีจนในที่สุดยกเลิกไป อาจตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะลดอัตราค่าพรีเมียลง และจะให้ยกเลิกไปภายในระยะเวลา 5 ปี เป็นต้น

ส่วนปัญหาที่ว่าการยกเลิกการเก็บค่าพรีเมียแล้วจะทำให้เกิดขาดแคลนข้าวภายในประเทศ ทำให้ราคาข้าวภายในประเทศสูง ผู้บริโภคภายในประเทศจะเดือดร้อนนั้น ก็มีวิธีที่จะแก้ไขได้ โดยรัฐควรมุ่งส่งเสริมให้มีการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สนับสนุนให้มีการทำนาปีละสองครั้ง รัฐบาลควรช่วยเหลือในด้านชลประทาน การนำเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยมาใช้ ช่วยเหลือในทางค่านเทคนิค และวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนทางด้านการขนส่ง ทั้งนี้เพราะชาวนาในปัจจุบันนี้มีระดับการศึกษาต่ำมาก มักจะถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบอยู่เสมอ รัฐบาลควรคำนึงถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ให้ถี่ถ้วน เมื่อผลผลิตข้าวมีมากมายแล้ว ปัญหาเรื่องการขาดแคลนข้าวในประเทศก็จะหมดไป การที่รัฐบาลจะเร่งปรับปรุงส่งเสริมการผลิตของชาวนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้นอาจต้องใช้เวลานานพอสมควร ไม่สามารถทำได้ภายในปีหนึ่งหรือสองปี ฉะนั้นในการวางแผนควรให้สอดคล้องกันในเรื่องระยะเวลาของการลดอัตราค่าพรีเมียกับระยะเวลาของการเพิ่มผลผลิตข้าว ในที่สุดแล้วเมื่อการเก็บค่าพรีเมียถูกยกเลิก พร้อมทั้งชาวนาสามารถผลิตข้าวได้ปีละมาก ๆ เพียงพอแก่ความต้องการของตลาดภายนอกและภายในประเทศ ก็จะทำให้เศรษฐกิจและมาตรฐานการครองชีพของประชาชนชาวไทยดีขึ้นมาก

มีนักเศรษฐศาสตร์บางคนได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการ เก็บค่าพรี เมียม

ว่า :-

¹ การเก็บค่าพรี เมียมข้าวไม่ใช่นโยบายสำคัญต่อการขยายการผลิตข้าวหรือ
ต่อความเจริญทางเศรษฐกิจโดยทั่วไป แต่กลับเป็นประโยชน์โดยมีเหตุผลคือ

1. ถ้าหากยกเลิกการเก็บค่าพรี เมียมข้าวแล้ว รัฐบาลคงต้องหันไปใช้การจำกัด
โควตาการส่งออกเพื่อป้องกันมิให้ค่าครองชีพสูงเกินไป ผลก็คือส่วนแตกต่างระหว่างรา
ค่าข้าวภายในประเทศกับราคาข้าวในตลาดโลกนั้นแทนที่จะตกเป็นของรัฐบาลในรูปของค่า
พรี เมียม แต่จะตกไปเป็นกำไรของพ่อค้าผู้ส่งออก ส่วนชาวนาก็ยังคงอยู่ในสภาพที่มีราย
ได้น้อยต่ำเช่นเดิม

2. สมมติว่ารัฐบาลยกเลิกค่าพรี เมียมโดยไม่จำกัดโควตาการส่งออก แต่ลดอ
ตลาดข้าวเปลือกของไทยนั้นชาวนาตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบในการต่อรองราคา
พ่อค้าที่ซื้อข้าวเปลือกมีเพียงจำนวนน้อย และพ่อค้าบางคนยังเป็นเจ้านี่ของชาวนาอีกด้วย
ฉะนั้นการยกเลิกค่าพรี เมียมจึงน่าจะอำนวยผลประโยชน์ให้พ่อค้าคนกลางทั้งหมดหรือเป็นส่วน
ใหญ่

3. Supply ของข้าวไม่ยืดหยุ่นต่อราคาเพราะข้าวเป็น food crop มีใช้
Cash crop และนอกจากนี้การที่ราคาข้าวสูงขึ้นยังอาจทำให้ชาวที่ชาวนานำออกขายกลับ
น้อยลงด้วยเหตุผล 2 ข้อคือ

3.1 ชาวนาอาจต้องการเงินสดเพียงจำนวนจำกัด เพื่อซื้อสิ่งของที่ตนเอง
ผลิตไม่ได้เมื่อข้าวราคาสูง จึงไม่จำเป็นที่จะต้องนำข้าวออกขายมาก
นัก

3.2 เมื่อชาวนามีรายได้สูงอาจบริโภคข้าวมากขึ้น และนำข้าวออกขาย
น้อยลงเพราะความจำเป็นที่จะต้องขายมีน้อยลง

¹ ซีระ ภาณุพงษ์ "ควรจะเลิกค่าพรี เมียมข้าวหรือไม่" วารสารพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี (พฤศจิกายน 2506).

4. ชาวนาไทยโดยปกติแล้วมีข้าวขายคนละไม่มากนัก เมื่อราคาข้าวสูงขึ้นรายได้ที่ชาวนาได้รับเพิ่มขึ้นนี้จะถูกใช้ไปทางการบริโภคมากกว่าที่จะออมไปลงทุน

5. แมวว่าชาวนาจะต้องเป็นผู้แบกรับค่าพรีเมียม แต่ชาวนาที่ได้รับการชดเชยจากการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล เช่นการชลประทาน การได้ซื้อปุ๋ยในราคาถูก การได้รับแจกเมล็ดพันธุ์พืช รัฐบาลของประเทศที่ยังพัฒนาไม่มีความต้องการที่จะมีรายได้มาก ๆ เพื่อมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศและค่าพรีเมียมเป็นภาษีขาออกที่สะดวกในการเก็บ

6. การเก็บค่าพรีเมียมเป็นการประนีประนอมผลประโยชน์ของชาวเมืองผู้บริโภคนานาชาติและชาวนาผู้ผลิตข้าว ค่าพรีเมียมช่วยไม่ให้ราคาข้าวในประเทศสูงเกินไปและขณะเดียวกันค่าพรีเมียมก็ทำให้รัฐบาลได้มีเงินมาลงทุนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวนา

7. ค่าพรีเมียมเป็นเครื่องมือสำหรับป้องกันการขึ้นลงของเศรษฐกิจ

จากสาเหตุทั้ง 7 ประการนี้สรุปได้ว่าจากบทความดังกล่าวได้เน้นความสำคัญของค่าพรีเมียมว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะให้มีการเก็บต่อไปไม่ควรยกเลิก แต่ผู้เขียนมีความเห็นตรงกันข้ามคือ ควรยกเลิกค่าพรีเมียมเพื่อยกฐานะการครองชีพของชาวนาซึ่งประชากรส่วนใหญ่ของชาติและเพื่อความยุติธรรมในสังคม โดยมีเหตุผลดังนี้

1. การที่ค่าพรีเมียมยกเลิกแล้วรัฐบาลจะต้องใช้วิธีจำกัดปริมาณส่งออกเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการขาดดุลการค้าในประเทศสูงเกินไปนั้นไม่จำเป็นเสมอไป รัฐบาลยังมีมาตรการอื่นที่จะสามารถทำได้ คือพยายามปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำนาสนับสนุนให้เพิ่มผลผลิตข้าวให้มีปริมาณมากพอแก่การที่จะส่งออกโดยการยกเลิกค่าพรีเมียมนั้นไม่ควรประกาศยกเลิกในปีเดียวเพราะจะทำให้เกิดการขาดแคลนข้าวที่จะบริโภคภายในประเทศดังกล่าว แต่ควรประกาศลดอัตราค่าพรีเมียมลงทุกปี ๆ พร้อมกับพยายามเพิ่มผลผลิตแต่ละปีขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดการเก็บค่าพรีเมียมยกเลิกไปพร้อม ๆ กับประสิทธิภาพในการผลิตได้รับการปรับปรุงให้สูงพอที่จะผลิตได้ในปริมาณที่เพียงพอแก่การส่งออก สำหรับในบางปีหากอัตราการเพิ่มของผลผลิตไม่สอดคล้องกับอัตราการลดของค่าพรีเมียมคือ ถ้าผลผลิตที่เพิ่มไม่มากพอรัฐบาลจึงจะใช้วิธีการควบคุม quota เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเพียงชั่วคราวเฉพาะในระยะสั้นเท่านั้นแต่ใน

ระยะยาวแล้วจะต้องพยายามปรับปรุงทางด้านการผลิตให้ผลิตได้ในปริมาณที่มากเพียงพอแก่การส่งออก เช่นนี้ก็จะหมกปัญหาข้อที่ 1. ที่เกรงว่าชาวนาจะยังคงมีรายได้ต่ำเช่นเดิม แต่กำไรจำนวนมากมายจะตกเป็นของพ่อค้าผู้ส่งชาวออก

2. ปัญหาสภาพตลาดข้าวเปลือกของไทย ชาวนาตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบในการต่อรองราคาเพราะพ่อค้าที่ซื้อข้าวเปลือกมีจำนวนน้อย และพ่อค้าบางคนยังเป็นเจ้าหนี้ของชาวนาอีกด้วย ปัญหานี้อาจเกิดขึ้นได้ในระยะแรก ๆ ที่การปรับปรุงฐานะของชาวนายังไม่ปรากฏผลออกมาเท่านั้น แต่เมื่อการปรับปรุงฐานะชาวนาได้กระทำกันอย่างจริงจัง รัฐอาจยื่นมือเข้าช่วยเหลือทางคานสลิเชอ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำในครั้งแรก ๆ เพื่อให้ชาวนาได้พ้นจากภาระหนี้สินเหล่านั้นและเมื่อการปรับปรุงทางด้านการผลิต ปรากฏผลออกมาแล้วชาวนาผลิตข้าวได้มากขึ้น มีรายได้มากขึ้นก็มีเงินที่จะมาลงทุนเองโดยไม่ต้องกู้ยืมจากพ่อค้า การขายข้าวเปลือกของชาวนาอาจทำในรูปสหกรณ์เพื่อจะได้มีอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าผู้รับซื้อข้าวเปลือก

3. ปัญหาที่ว่า Supply ของข้าวเปลือกไม่ยืดหยุ่นต่อราคาทั้งปริมาณข้าวที่ชาวนานำออกขายยังอาจน้อยลงเมื่อราคาสูงขึ้นด้วยเหตุผลที่ว่า

3.1. ชาวนาต้องการเงินสดเพียงจำนวนจำกัดเพื่อซื้อสิ่งของที่ตนเองผลิตไม่ได้

3.2. ชาวนาจะบริโภควัสดุมากขึ้นเพราะความจำเป็นที่จะต้องขายมันน้อยลง

เหตุผล 2 ข้อนี้นี้เห็นว่าเป็นไปไม่ได้เลย เพราะชาวนาซึ่งเป็นเพียงบุคคลธรรมดาที่มีความต้องการที่จะได้เงินสดเพื่อมาใช้จ่ายซื้อสิ่งของอุปโภคบริโภคมากมายไม่จำกัดเช่นเดียวกันกับคนอื่น ๆ การที่ราคาข้าวสูงขึ้นย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้ชาวนามีความกระตือรือร้นที่จะทำงานอย่างจริงจัง และนำข้าวออกเสนอขายมาก ๆ สำหรับเหตุผลที่ชาวนาจะบริโภควัสดุมากขึ้นนั้นก็มิใช่ปัญหาที่จะนำวิบัติอะไร เพราะการบริโภควัสดุของมนุษย์ย่อมมีปริมาณจำกัดอยู่แล้ว คนเราจะบริโภคให้มากกว่าที่ร่างกายต้องการก็ย่อมจะหาไม่ได้

4. ข้อห่วงเกรงที่ว่าเมื่อชาวนามีรายได้เพิ่มขึ้นแล้วจะนำไปใช้ในการอุปโภคเพิ่มขึ้น ตามความเป็นจริงแล้ว รายได้ที่ชาวนาได้รับเพิ่มขึ้นนี้ก็คงจะถูกใช้ไปในการอุปโภคบริโภค

ส่วนหนึ่ง และใช้ในการลงทุนต่อไปอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งก็เป็นการชอบด้วยเหตุผลและตรงจุดมุ่งหมายที่ว่า จะยกฐานะและการครองชีพของชาวนาให้ดีขึ้น เมื่อชาวนามีของใช้อุปโภคบริโภคมากขึ้นก็ย่อมแสดงว่าการครองชีพของชาวนาดีขึ้น

5. ชาวนาเป็นผู้แบกภาระค่าพรีเมียมถึงแม้ชาวนาจะได้รับการชดเชยจากการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล เช่นการชดประทานได้รับแจกเมล็ดพันธุ์พืชได้ซื้อปุ๋ยในราคาถูก ฯลฯ แต่เมื่อจะมองในแง่ของความยุติธรรมแล้วจะเห็นได้ว่ารัฐบาลเรียกเก็บค่าพรีเมียมจากชาวอย่างเดียวกันเพื่อนำให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรรวมทุก ๆ ประเภท โดยที่เกษตรกรอื่น ๆ มิต้องรับภาระเหมือนเช่นชาวนาทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม

6. การเก็บค่าพรีเมียมเป็นการประนีประนอมผลประโยชน์ของผู้บริโภคชาวและชาวนาผู้ผลิตชาวก็จริง แต่ถาหากการยกเลิกค่าพรีเมียมชาวได้กระทำโดยรัดกุมรอบคอบโดยคำนึงตามวิธีดังกล่าวในข้อ 1. คือลดอัตราพรีเมียมลงทุกปี ๆ พร้อมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต เพิ่มปริมาณการผลิตให้สมดุลกัน จนในที่สุดยกเลิกการเก็บค่าพรีเมียมไปโดยสิ้นเชิง เช่นนี้ก็จะไม่กระทบกระเทือนต่อราคาข้าวภายในประเทศมากนัก คือไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้บริโภคชาวและในขณะที่เดียวกันก็เกิดผลดีแก่ชาวนาค้วย

7. ค่าพรีเมียมเป็นเครื่องมือสำหรับป้องกันการขึ้นลงของเศรษฐกิจ สินค้าเกษตรกรรวมทุกอย่างราคามักจะเคลื่อนไหวมาก รวมทั้งข้าวโพด ยางพารา ปอ ป่าน ฯลฯ ล้วนเป็นสินค้าที่ราคาเคลื่อนไหว ... ทั้งนี้ถึงแม้การเก็บค่าพรีเมียมจะช่วยป้องกันการขึ้นลงของเศรษฐกิจก็จริง แต่การเก็บค่าพรีเมียมนั้นมีผลได้ไม่เท่าผลเสียดังกล่าวแล้ว จึงควรหามาตรการอื่นมาใช้ในการป้องกันการขึ้นลงของเศรษฐกิจแทนที่จะใช้วิธีเก็บค่าพรีเมียม ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ชาวนาเดือดร้อน เกิดความไม่ยุติธรรม ทั้งยังเป็นการทำลายอาชีพการทำนาอันเป็นอาชีพหลักของไทยอีกด้วย

การส่งเสริมสินค้าออก

นโยบายการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทย ได้มีการมุ่งส่งเสริมการส่งออกสินค้าออก โดยตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสินค้าออกขึ้น เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2503 เพื่อดำเนินการต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้สินค้าไทยเป็นที่นิยมในตลาดต่างประเทศ ทำการขยายขอบเขตของตลาดให้กว้างขวางขึ้นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งยังทำการควบคุมดูแลเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าที่ส่งออกและทำการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับภาวะของตลาดในต่างประเทศ รัฐบาลได้ใช้มาตรการต่าง ๆ ในการที่จะส่งเสริมสินค้าออก เป็นต้นว่า ส่งคณะผู้แทนการค้าไปต่างประเทศ และเจรจาทำสัญญาขายข้าวให้ต่างประเทศในกรณีที่ยังบางประเทศต้องการทำการซื้อขายแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล แล้วก็มามอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการส่งออก ได้มีการเข้าร่วมแสดงสินค้าไทยในต่างประเทศ เพื่อแนะนำให้ต่างประเทศได้รู้จักสินค้าไทย แต่การทำงานของรัฐบาลในทางค่านี้นี้ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การโฆษณาสินค้าไทย ส่วนมากเป็นการโฆษณาสินค้าพื้นเมือง เช่น พวกเครื่องถม นพเก้า เครื่องประดับ ฯลฯ ซึ่งสินค้าเหล่านี้ไม่ใช่สินค้าหลักในการซื้อขาย เป็นเพียงของที่ชาวต่างประเทศมักจะซื้อไว้เป็นที่ระลึกเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น